

TOPLANTI NOTU

Konu : İran Kongresi, “The Hub of Grain Trade”

Toplantı yeri :Tahran, İran

Toplantı tarihi ve zamanı :22-24 Ocak 2011

Kongre Gündemi:

1. Ulaşım maliyetlerinin rolü ve maliyet azaltıcı çözüm önerileri
2. Bölgemizde hububat üretimi, tüketimi, ulaşımının değerlendirilmesi
3. İhracatçı ve ithalatçı ülkelerin içinde buldukları zorlukların gözden geçirilmesi
4. Hububat ticaretinde lojistiğin etkinliği
5. Hububat ticaretini güçlendirmek için gerekli altyapı yatırımları
6. Gıda sanayi ve hububat ihracatındaki gelişmeler
7. Bölgesel ve uluslararası kuruluşların işbirliğini geliştirme ve ticaretindeki engellerin kaldırılmasındaki rolü
8. İş yönetimi ve bankacılık hizmetlerini karşılayacak boyutta yatırımların projelendirilmesi

Katılımcı Ülkeler:

Türkiye, Rusya, Hollanda, Özbekistan, Azerbaycan, Kazakistan, Almanya, Avustralya, Bangaldeş, Lübnan, Birleşmiş Arap Emirlikleri, Cezayir, Hindistan, Pakistan, Ukrayna, Fransa, İsviçre, Irak, Mısır, Umman ve Uluslararası Hububat Konseyi

Katılım:

1. Nurettin Demirpolat, Yönetim Kurulu Üyesi, Orta Anadolu İhracatçıları Birliği(OAİB)
2. Vural Kural, Genel Sekreter, Türkiye Un Sanayicileri Federasyonu(TUSAF)
3. Mediha Üstün, Şube Müdürü, Toprak Mahsulleri Ofisi(TMO)
4. Ramazan Turan, Uzman, Dış Ticaret Müsteşarlığı(DTM)
5. Mehmet Serkan BURALI, İran Ticaret Müşaviri

Kongre’de Konuşma Yapan Yetkililer:

1. Mr.Mohammad Kazem Maleki, Dış Ticaret Yardımcısı, Devlet Ticaret İşletmesi, İran
2. Mr.Hamid Alikhani, Bakan Yardımcısı, İran Ticaret Bakanlığı
3. Mr.Mohammad Reza Rahimi, İran İslam Cumhuriyeti Başbakan Birinci Yardımcısı
4. Mr.Mahdi Ghazanfari, Ticaret Bakanı, İran
5. Mr.S.Hasanov, Tarım Bakan Yardımcısı, İran
6. Mr.Afandizadeh, Ulaşım Bakanlığı Bakan Yardımcısı, İran
7. Mr.A.Memarnejad, Ekonomi ve Maliye Bakan Yardımcısı, İran
8. Mr.Peter Spierings, “Bunge” Şirketi Temsilcisi
9. Mr.Mehrzaad Jamshidi, IAOM Bölge Direktörü
10. Mr.Jamal Jouhari, “Al-Ghurair” Temsilcisi
11. Mr.Alishiri, Ekonomi ve Maliye Bakanı Yardımcısı, İran
12. Mr.A.Sadr, Yol ve Ulaşım Bakan Yardımcısı
13. Mr.Talebi, Tarım Bankası Yönetim Kurulu Başkanı
14. Mr.Simon Arnold, “Sea Grain” Şirketi Sorumlusu ve Yöneticisi
15. Mr.Soltani, “Makarna Üreticisi ve İhracatçısı, MAK
16. Mrs.Manal Mohd al-Abdwani, Planlama ve Takip Genel Müdürü, Ticaret Bakanlığı
17. Mr.Adam Nejad, Yönetici Yardımcısı, Ulaşım ve Yol Organizasyonu
18. Mr.Naderi, Yönetici Yardımcısı, Gümrük İdaresi, İran
19. Mr.Haji Ebrahimi, Üniversite Profesörü
20. Mr.Sadeghi, Tahıl Departmanı Genel Müdürü, Tarım Bakanlığı
21. Mr.Ahmadian, Fakülte Üyesi, Chabahar Uluslararası Üniversitesi
22. Mosana Jabaar, Tahıl Ticaret Birliği Genel Müdürü, İran

Kongre’de konuşma yapan yetkililerin ortak olarak üzerinde durdukları konular ve stratejik plan özellikleri:¹

1. Bölgesel entegrasyon ve işbirliği amaçlanıyor. Bu kapsamda öncelik Orta Doğu ülkeleri ve BIS ülkelerine verilecektir.
2. 2010 yılında yaşanan kriz geçicidir. Rusya, Kazakistan ve Ukrayna’nın 2000-2010 yılları performansları esas alındığında 2020’li yıllarda tarımsal üretimin tekrar artacağı tahmin edilmektedir.
3. İran stratejik olarak Orta Asya, Orta Doğu, Asya ve Avrupa arasında transit taşımacılığın en önemli kesişme noktalarında yer almaktadır.
4. Bu kapsamda sloganımız “Kalkınma İçin Ortak Yol” (Common Path to Development)’dur. Ticaret Bakanlığı olarak, sınırlı desteklerle bu forum düzenlenmiştir. Başbakanlık Teşkilatı, Tarım Bakanlığı ve Dışişleri Bakanlığı’na teşekkür ederiz.

¹ Bu rapor, konuşmacıların kendi sunumları ve değerlendirmeleri biçiminde sunulmuştur.

5. Un sektörüne verilen destekler (Benefit Targeting System) ekmeğimizin kalitesini artırmak ve kendimize bir yol haritası çizmek amacıyla verilmiştir. Ancak fiyatlar artık serbest bırakılmış ve destekler kesilmiş bulunmaktadır.
6. Şu ana kadar kaydedilen gelişmeler İran'ın bölgesinde ticaret noktası yaratması açısından kullanılacaktır. Bu konuda İran'da yaygın öngörü ve konsensus için ciddi bir iyimserlik vardır. Bu iyimserlik; komşuları ile iyi ilişkiler içinde olması; hububat üretiminde geline düzey ve fırsatlar ile hububat ticaretinin boyutlarından kaynaklanmaktadır. Bu forum mevcut kapasitesinden ve fırsatlardan nasıl yararlanacağımız hususunda üreticiler ve tüketicilere yol gösterici olacaktır.
7. Ticarete yeni bir yüz kazandırmak istiyoruz. Dünya buğday üretim hedefleri ve ticaretinde ithalat ve ihracatın istikametine bakıldığında, İran'ın gerek yerel gerekse bölgesel olarak Kuzey-Güney ve Batı-Doğu hattında ciddi avantajlara sahip olduğu görülecektir.
8. Rusya/Ukrayna/Kazakistan dünya buğday ticaretinin %30'unu karşılamaktadır. Sadece Kazakistan'ın Orta Doğu ülkeleri, Afrika, Azerbaycan ve Türkiye'ye yaptığı ihracat tutarı 7.5 milyon tonu bulmaktadır. Kazakistan'dan yapılan buğday taşımacılığının İran'dan kara, deniz ve tren yolu ile gerçekleştirilmesi mevcut güzergahlara nazaran ciddi avantajlar sağlayacaktır. Kazakistan'ın modern limanları, demiryolu hatları ve terminalleri mevcuttur.
9. Ciddi bir gelir kaynağına ulaşacağımızı varsaydığımız bu plan yada "işbirliği modeli" için çok amaçlı çabaların ve faaliyetlerin gösterilmesi gereklidir. Bu kapsamda eksiklerimizin tespit edilmesi ve ihtiyaçlarımızın karşılanması için tüm potansiyelimizi göstermek durumundayız.
10. Buğday ve unun depolanması, paketlenmesi, taşınması, limanların, demiryollarının ve karayollarının tamamlanması ve izletilmesi, bu kapsamda sigortacılık ve bankacılık faaliyetlerinin etkin ve verimli bir şekilde yürütülmesine ihtiyaç vardır.
11. Ekonomide katma değerimizi artırmak için olmazsa olmaz önkoşulumuz; altyapının geliştirilmesini ve devamlılığını sağlamaktan geçmektedir. Tarihsel olarak bu konudaki ihmallerimiz mal ticaretinde geri kalmamıza neden olmuştur.
12. Bu eksiklerimizi tamamlamak amacıyla tüm yatırımcıları, altyapı proje yatırımları ile ulaşım ve lojistik projelerine davet etmeliyiz.
13. Buğday üretimimizin artırılması için sadece yağmur beklemekten başka politikaların da, özellikle güneyde yer alan ülkelerle "Değiş-Tokuş" (swap) işlemlerini yapmaktan geçtiğinin farkında olmalıyız. Bu politika bize zaman kazandıracak gibi ihracatımızın çeşitlendirilmesi için önemli rol oynayacaktır.
14. Doğal kaynaklar açısından İran'a benzeyen Brezilya'da halkın %70'i yardım paketleri ile desteklenmektedir. Batı ülkelerinde sermaye dolaşımında sermaye maksimize edilmektedir. İslam ekonomisi çatısı altında servet eşit bir şekilde paylaşılmalıdır. Bölgesel anlamda bu paylaşım ya da kendi kendine yeterlilik Kuzey-Güney/Batı-Doğu hattında işbirliği projeleri ile sağlanabilmelidir. Türkiye, Mısır ve İran kendi politikalarını iyi tanıtmalı ve bundan faydalanmalıdır.

15. İnan'da tüketime üzerinden sağlanan devlet desteklerini kaldırdık. Un sektörüne verilen desteğin kaldırılmasıyla fiyatları serbest bırakmış bulunuyoruz. Şimdi, özellikle sınır komşusu ülkelerimizle "Değiş-Tokuş"(swap) işlemlerinin mümkün olup olmadığını araştırıyoruz. İnan, Azerbaycan ve Rusya ile demiryolu projesi geliştirilmesi yolunda bir anlaşma imzalamak üzereyiz. Yine aynı şekilde Türkiye, Rusya ve Azerbaycan ile liman yatırımlarının geliştirilmesi ve hububat ticareti konusunda çalışmalar yapıyoruz.
16. Bu toplantı bize, bu kapsamda uzmanlaşmış kamu şirketlerinin kurulması, anayasamızda yenilikler yapılması, ticaretin liberalleştirilmesi, ortak hareket edebilme kültürü, politikalarda esneklik ve çalışma gruplarının oluşturulmasını sağlayacaktır.
17. Tarihi "İpek Yolu" koridoru, Çin'den başlayıp Türkiye, İnan üzerinden Avrupa'ya ulaşması BIS ve Kuzey Afrika ülkelerinin bu koridorun etrafında yer alması bu projenin çekiciliğini ve tanıtımını artırıyor. Bu kapsamda, Rusya, Kazakistan ve İnan'ın stratejik önemi dikkatimizi çekiyor. Türkiye bu haritada çok iyi bir konumda bulunuyor. Gelişmiş ve güçlü ekonomisi ile transit taşımacılığında ve hububat ticaretinde güvenli bir tampon oluşturuyor. Diğer çevre ve komşu ülkeler daha zayıf konumları ile projeye yardımcı ve ortak olabilecektir.

18. Bu projenin amacı bir yandan ticaretin kolaylaştırılmasını sağlamak diğer yandan konum ve kuralları gözetmekten geçmektedir. Çünkü ticaret güveni gerektirmektedir. Ticarete hız, dikkatlilik ve kararlılık çok önemlidir. Gümrük oranlarımız azaltılacaktır. Bu noktada "Değiş-Tokuş" a önem verilmelidir.
19. Yapılan hesaplamalar sonucu, Türkiye üzerinden Rusya, Ukrayna ve Kazakistan'dan Karadeniz, Boğazlar, Ege Denizi, Akdeniz, Kızıldeniz ile Orta Doğu ülkeleri ve Afrika'ya ulaşmanın maliyeti 140 ABD Doları iken, Kazakistan'dan Hazar Denizi kanalı ile İnan'a, İnan'ın Hazar Denizi limanından karayolu ya da tren yolu ile körfeze ulaşarak Orta Doğu ülkeleri ve Afrika'ya maliyeti ise 125-135 ABD Dolarına denk gelmektedir. Bu sayede Türkiye üzerinden boğazlar kullanılarak yaratılan trafik ve

şikayetler azalacak, uluslar arası ticarete maliyetler azalarak bir rahatlama sağlanacaktır.

20. Gıda güvenliği en önemli yüzyıl hedeflerimiz arasında yer almaktadır. Çevre faktörleri, iklim değişiklikleri, kuraklık ve kısa vadeli politika değişiklikleri arz ve talep dengesinde ciddi bozukluklara yol açmaktadır. Mantıklı, rasyonel ve iyi tasarlanmış bölgesel bir politika ulusal ya da uluslararası/bölgesel arz şoklarına sebep olmakta ve spekülasyon olarak kullanılabilir. Enerji, ulaşım ve ticaret kapasitesi yüksek olan bölgemizde bu amaca ulaşması için ciddi bir çaba gerekmektedir.

21. Yapmamız gereken işler arasında; sınır kapasitemizin tespit edilmesi, yükleme kapasitemiz, gümrük işlemleri, hız maliyet, liman imkanları, demiryolu ağının yeterliliği gibi konular bulunmaktadır. Daha sonra, yapılan bu tespitler neticesinde hangi alan ve sektörde ne gibi düzenleme ve yatırım yapılması gerektiği hususu projelendirilecektir.

22. Düzenleme ve yatırım gereken alanlar

- Liman imkanları geliştirilmeli,
- Tren yolları ağları ve altyapı gözden geçirilmeli ve ilave yatırımlar yapılmalı,
- Gemi filoları ve taşımacılık altyapısı güçlendirilmeli,
- Karayolu taşımacılığı altyapısı ve kapasitesi artırılmalı,
- Un üretiminde gerçek kapasitemiz ve potansiyelimiz hesaplanmalı,
- Un üretimi son maliyeti İran ve çevre ülkeleri açısından değerlendirilmeli,
- Un sektöründeki rekabet gücümüz çevre ülkelere yansıtılmalı,
- Kazakistan, Türkiye ve İran açısından un maliyet ve fiyatları Avrupa ülkelerine sunulmalı,
- Bölgesel bazda projelerinin ve yatırımlarının geliştirilmesi,
- Projelerinin finansmanına ilişkin kaynakların hazine kaynaklarından ya da borçlanarak karşılanabileceği hususunda çalışmalara başlanmalı,
- Bu çerçevede tren ve karayolu taşımacılığı projeleri detaylandırılmalı, depolama projelerine ilişkin olarak Türk ve Kazak yatırımcılarının mevcut girişimleri değerlendirilmeli,
- Proje finansmanı için bir model yaratılmalı ve bu çerçevede bir “Ortak Fon” kurulması önerisi ile uygulamada esneklik sağlanarak “PPP”(Public Private Partnerships) kamu-özel sektör ortaklığı geliştirilmeli,
- Gümrük maliyetlerinin azaltılması sağlanmalı, bürokratik işlemler basitleştirilmeli, yatırım ortamı iyileştirilmeli, ticaret kolaylaştırılmalı ve hukuki altyapı güvenilir hale getirilmelidir. Bu çerçevede sermayenin dolaşımı ve transferi korunmalı, politik risk azaltılmalıdır.

23. Son yıllarda taşımacılık alanında ciddi maliyet artışları yaşanmıştır. 1980-2000 yılları arasında dünya ekonomik konjonktüründe olağanüstü değişiklikler gerçekleşmiştir. Tarımda canlılık ve büyüme azalmış, Asya ülkelerinde ekonomik büyüme hız kesmemiş, mevcut üretim kapasitelerinde bir değişiklik yaşanmamış, Çin’in ithalat talebi çok artmış, petrol ürünleri ve enerji fiyatlarında korkunç yükselmeler yaşanmıştır. Bu çarpıcı örnekleri artırmak ve yaşanan değişiklikleri gözlemlemek, ileriye dönük beklentilerin değerlendirilmesi açısından önemli olduğunu düşünmekteyiz.

24. Dünya hububat ticareti üç ana bölgede yoğun olarak yapılmaktadır.

- a. Avrupa Birliği ve Karadeniz Bölgesi ülkeleri
- b. ABD ve Kanada
- c. ABD ve Güney Asya Ülkeleri

Tarımsal üretime yönelik herhangi bir belirsizlik yaşanmadığı durumlarda bu bölgeler kendi aralarında ticaret yapmakta, aksi durumlarda ise bölgeler arasında da ticaret yapmak zorunda kalınmaktadır.

25. Taşımacılık maliyetlerinin azaltılması, yeni kalkınma projeleri, ticaret bölgeleri oluşturulması, büyük alanlar ve uluslararası sulara kapalı ülke/bölgeler açısından yeni fırsatlar yaratılması, 500km'den uzak mesafeler için karayolu yerine demiryolu taşımacılığının tercih edilmesi için İran'ın bu stratejisinin hayata geçirilmesi elzem görülmektedir. İran'ın bu çapta merkez ülke olabilmesi aynı zamanda özel sektörün ve bankacılık hizmetlerinin geliştirilmesini de zorunlu kılmaktadır.

26. Rusya ve Ukrayna, gıda güvenliği açısından korumacı politika uygulamaktadırlar. Dünya nüfusundaki gelişmeler, sel, tsunami gibi afetler, tarım arazilerine yönelik yasal mevzuatın uyumu, üreticilerin entegrasyonu, küreselleşmenin hızı ve boyutu ile doğal kaynakların seviyesi önümüzdeki dönemde tarım politikalarını ve gıda güvenliğinin yönünü şekillendirecektir. Türkiye, Rusya, Brezilya ve bazı Afrika ülkeleri bu yönde dış yatırımcıları ülkelerine çekmeyi başarmış durumdadır.

27. Kazakistan'ın İran üzerinden hububat ticaretini yapma açısından ciddi avantajları vardır. Rusya ve Ukrayna'nın bu proje ve taşımacılık hattı konusunda bir itirazı yoktur. Kazakistan'ın ihracat potansiyeli ve politikaları istikrarlı bir şekilde sürdürülmektedir. İran'da taşımacılık maliyetleri rekabetçi düzeydedir ve uygulanan politikalar istikrarlıdır. Lojistik sektörüne devlet desteği verebiliriz.

28. Dünya Buğday İstatistikleri ve Coğrafi Durum, 2010/2011

	ABD	Arjantin	Avustralya	Kanada	AB27	Rusya	Kazakistan	Ukrayna	Toplam
Stok	26,5	3,49	5,42	7,27	13,9	12,7	3,5	2,2	74,98
Mahsul	60,5	14,0	22,5	22,2	134,5	9,3	17,0	102,5	322,0
İthalat	2,72	0,0	0,0	0,0	4,0	1,5	0,0	0,0	8,22
Tüketim	32,5	6,5	6,5	7,5	125,0	47,0	7,75	12,5	244,5
İhracat	40,0	7,0	14,5	16,0	17,0	3,5	3,5	4,0	105,0

Dünya buğday ihracatı ve tüketimi arasındaki ilişki, buğday fiyatları, son beş yıldaki ihracat performansı ve Rusya, Ukrayna, Kazakistan durumları incelenmeye değerdir.

29. İran transit taşımacılıkta avantajları, kuzey-güney hattında stratejik konumu, kalkınmışlık düzeyi, limanları v komşu ülkeler ile iyi ilişkileri, ticaret politikalarının teşvik edilmesi ve tanıtılması, rekabetçi fiyat düzeyi, depolama, yükleme düzeyi ve standartları, özel sektörün projeye yönelik istek ve beklentileri olarak sıralayabiliriz.

30. İran'ın güneyinde 10, kuzeyinde 3 limanı bulunmaktadır. 2010 yılında buğday üretimi 14 milyon tondur. 2009 yılında ise 13 milyon tondu. Kendine yeterli bir konumdadır. Buğday ithalatı,2008 yılında 7 milyon ton,2009 yılında 2 milyon ton ve 2010 yılında 800.000 ton olmuştur. Buğday ihracatı ise 500.000 ton civarında bulunmaktadır. Tüketim 10.8 ton ve stok durumu ise 6.0 milyon tondur. Buğday çoğunlukla Rusya ve Kazakistan'dan ithal edilmektedir. Bölgede 2009 yılında Rusya ve Kazakistan'dan ithal buğdayın tutarı 3.8 milyon tondur. İran sınır ticaretini artırmak için girişimlerde bulunmaktadır. Türkiye ile müzakereler devam etmektedir. Bölgesel ve uluslararası ticaret anlaşmalarına uyum göstermeliyiz ve uluslararası tecrübelerden faydalanmalıyız.

Türk Büyükelçiliği Ziyareti:

Kongre sonrası Büyükelçimiz Sn.Ümit Yardım ziyaret edilerek toplantılar sonrası değerlendirme yapılmış ve TUSAF tanıtılmıştır. Elçimiz un sektörüne yönelik olarak üretim ve ihracatımız hakkında bilgilendirilmiş ve konunun bundan sonraki süreçte elçilik ticaret müşavirliğince takip edilmesi için ricada bulunulmuştur.

Büyükelçimiz önümüzdeki günlerde Türkiye-İran(KEK) toplantısının Tahran'da yapılacağını, kendilerine sunulan bilgileri bu çerçevede kullanabileceklerini ve ziyaretimizden memnuniyetini ifade etmişlerdir.

İran Ekonomisi:

71 milyon civarında tahmin edilen bir nüfusa sahip olan ülke, hem etnik hem de mezhepsel bakımdan büyük çeşitlilik göstermektedir.

Nüfusun %40'ını Farslar, %37'ini Azeriler,6%'ini Gilekler ve Mazandaranlılar, %7'sini Kürtler, %3'ünü Araplar, %2'siniLurlar, %2'sini Beluciler, %2'sini Türkmenler ve %1'ini Kaşkay Türkleri ve diğer etnik gruplar oluşturur.

İran ekonomisi planlı ekonomi, petrol ve diğer büyük sektörlerde devlet işletmeciliği, köy tarımı ve küçük ölçekli özel işletme ve hizmet yatırımlarının bir karışımıdır. Ekonomik altyapısı son yirmi yıl içinde düzenli bir oranda gelişmektedir ancak enflasyon ve işsizlikten etkilenmektedir. İran'ın resmî olarak yıllık büyüme oranı ise % 6. Bu veriler ve çok çeşitli olan ancak küçük ölçekli sanayi yapısı nedeniyle, İran'ın ekonomisi yarı gelişmiş olarak kabul etmektedir.

Tarım, İran'ın geleneksel faaliyetlerinden biridir. Başlıca tarım ürünleri şekerpancarı, şeker kamışı, pamuk, tütün, pirinç, çay ve tahıllardır; fakat pirinç dışındaki ürünler ihtiyacı karşılamaktan uzaktır.

Bütün bu geleneksel faaliyetlere karşın, günümüzde ülkenin ekonomik kaderini tayin eden, nispeten yeni bir ürün olan petrol ve doğalgazdır. Petrol İran için öylesine önemli bir üründür ki; ülkenin son yüz yıllık tarihinin belirlenmesi, modernleşmesi ve sanayileşmesi hep petrole dayalı olarak gerçekleşmiştir.

İran'ın başlıca ticaret yaptığı ülkeler Çin, Almanya, Güney Kore, Fransa, Japonya, İtalya ve Rusya'dır. İran, 90'ların sonundan beri Suriye, Hindistan, Küba, Venezuela ve Güney Afrika gibi ülkelerle yaptığı ekonomik işbirliğini de geliştirmektedir.

Değerlendirme:

İran, doğal kaynakları ve mevcut gelişmişlik düzeyi açısından değerlendirildiğinde;

1. Ambargolardan çok fazla olumsuz olarak etkilendiği,
2. Kapalı bir ekonomisinin olması,
3. Bölgesel ve uluslararası anlaşmalara karşı pozisyonu,
4. Ticaret ve mali işlemlerde dünya standartlarına uyumsuzluğu,
5. Bankacılık sektöründeki verimsizliği ve etkisizliği,
6. Uluslararası boyutta mali işlemlerde yarattığı kredibilite problemi,
7. Özel sektörün gelişmemiş olması,
8. Girişimcilik ve ticaret alanındaki eksiklikleri ve güvensizlik,
9. Devlet desteklerinin devamsızlığı ve plansızlığı,
10. Teknolojik yatırımlardan uzak kalması

nedenleriyle Türkiye ile çevre ülkeler un ticareti konusunda gerek kalite gerekse maliyet açısından orta ve uzun dönemde rekabet edebilir durumda değildir. Bununla beraber devlet desteklerine dayalı kısa vadeli Pazar arayışı ve rekabetinde Türkiye pazarlarında etkili olabileceği düşünülmektedir. Devlet desteklerine yönelik olarak İran Hükümeti'nin 2011 Ocak ayı sonrası bir seri ekonomik karar alarak bütçesel yükler nedeniyle sadece tarım alanında değil, tüm diğer sektörlerde de (tarım, enerji, ulaştırma vb.) destekleri kaldırmış bulunmaktadır. Bu nedendir ki; hükümet yeni bir strateji ile bölgede sektörel merkez olma yolunda bir proje ile dünya piyasalarına açılım sağlamış ve ticaretini başka kanallar ile ulaşım ağının geliştirilmesi,"Değiş-Tokuş" ticareti gibi yeni arayışlara girmişlerdir.

Devlet desteklerinin kaldırılmış olması ile Türkiye'ye karşı tek avantajı enerji fiyatlarındaki tartışmasız üstünlüğüdür. Ancak, özel sektörünün kapasitesi mali ve hizmet sektöründe Türkiye'ye göre eksikleri ve tecrübesizliği, bu rekabeti yapabilme kabiliyetini azaltmaktadır.

Bunun ötesinde bu ölçekte stratejik planı yürürlüğe koyacak bir altyapısı bulunmamaktadır. Bunun için gerekli olacak ne kaynağı ne de finansmanı mevcuttur. Bu eksikliklerin tamamlanması varsayımıyla bu projelerin hayata geçirilmesi yıllar alabilecek ve zaman içerisinde başka harici nedenler ile önemini kaybedebilecektir.

Bu proje tasarımı ve sunulmasında bölgesel faydalarından söz ediliyor olmasına rağmen sadece Türkiye pazarı ile rekabet edilecek imajı verilmesi ve bizim desteğimizin istenmemesi bu politika ve projeye olan güveni sarsmakta ve olumsuz etkilemektedir.

Konuşmacılar arasında çok az yabancı yatırımcı ve iş dünyası yetkililerinin bulunması, diğer konuşmacıların çoğunlukla kamu sektörü temsilcisi ve politikacısı olması bu projenin popülist kaygılarla hazırlandığı ve sunulduğu izlenimini yaratmaktadır.

Programın ilk aşamasında Kazakistan'dan Bakan Yardımcısı düzeyinde katılım beklenirken sadece bir Daire Başkanının katılım sağlaması, bu projede en büyük iş ortağı olarak görülen Kazakistan'ın bu plan ve projeyi önemsemediğini ortaya koymaktadır.

Ayrıca, toplam 22 konuşmacının hepsinden aynı tarzda anlaşmış gibi aynı sözcükleri kullanarak sunum yapmaları, Hükümet yetkililerinin ve kamu sektörü temsilcilerinin ne derece çaresizlik içerisinde olduklarını açıklar niteliktedir.

Elçilik mensupları ve kongrede sohbet imkanı bulabildiğimiz yetkililer, İran'ın bu türlü proje ve programları her zaman büyük tanıtım ile sundukları ancak daha sonra bu niyetlerinin tozlu raflarda unutulduğu yönünde uygulamalarını da not etmiş durumdayız.

Bu çerçevede, İran Hükümeti'nin yeni benimsediği bu ve buna benzer projelere ve Türkiye ile muhtemel işbirliği tekliflerine temkinli bir şekilde yaklaşılmalı, "Karma Ekonomik Komisyonu" toplantı ve görüşmelerinde sektörel kararların ilgili özel sektör/sivil toplum kuruluşu temsilcilerinin katkılarıyla alınması sağlanmalıdır.

Bu doğrultuda, Dış Ticaret Müsteşarlığı ve Toprak Mahsulleri Ofisi Genel Müdürlüğü, bu toplantı sonucu ortaya konulan bilgilerin değerlendirilmesini ve takibini, İran'da bulunan Ticaret Müşavirliğimiz desteği ve yardımıyla, Hükümetler arası görüşmelerde yapmalı ve sektörümüze yönelik alınabilecek karar ve tedbirler hususunda Türkiye Un Sanayicileri Federasyonu ve İhracatçı Birlikleri ile koordinasyon içerisinde bulunmalıdır.

Tahran'dan Görüntüler:

Kalınan Otel: Espinas International Hotel, No:126 Keshavarz Blvd. Tehran Iran
Telefon:+982183844 - 88 99 66 58 www.espinalshotels.com

Yorum: (*****), Kredi Kartı Geçmiyor.

Tavsiye Edilen Restaurantlar:

- Narenjestan International Restaurant , Sarv Building, Shahr-dari Sq., West Sarv St., Saadat Abad Telefon:22065353-22085353, Yorum: (****)
- Shandiz Restaurant, #27-Saba Blv-Jordan Ave-Tehran Tel: +(98)21-22043755, Yorum: (*****)
- Gilane Restaurant, Africa Blvd. Saba Blvd. Tel: +98 21 220 414 34, Yorum: (*****)

Kongre ve Sergiye Sponsor olan Kuruluşlar

Ek: İnan Yetkilileri tarafından dağıtılan Taslak Sonuç Bildirgesi

In the Name of God

Draft Report of the Regional Forum on Grain Trade

23-24 January 2011

Tehran, Islamic Republic of Iran

The first Regional Forum on Grain Trade was held from 23 to 24 January 2011 under the chairmanship of H.E. Mr. Hamid Alikhani, Deputy Minister and General Manager of the Iranian Governmental Trading Company in IRIB International Conference Centre, Tehran, the Islamic Republic of Iran. His Excellency Mr. Mehdi Ghazanfari, Minister of Commerce and H.E. Mr. Agha Mohammadi, Deputy Vice-President had welcoming addresses, in which they stressed on their determination to eliminate further the barriers and obstacles towards increasing the level of trade in general and grain trade in particular in Iran and to expand cooperation and partnership for grain trade among the interested countries at both regional and global levels.

The Forum, hosted by the Government Trading Corporation of Iran (GTC), affiliated with the Ministry of Commerce in cooperation with the Ministry of Foreign Affairs, the private sector, as well as the academia.

The participants addressed the existing barriers and challenges on grain trade and presented ways and means to enhance cooperation and partnership which in turn could provide increased economic benefits for the concerned parties.

The Forum considered the most significant aspects of Iran's transit & trade infrastructure as well as Iran's geographical location including the proximity to many countries in particular the Land Locked Developing Countries in caucas region and central Asia and its potential to provide the opportunity for all countries to take advantage of the dynamics and facilities in Iran as a catalyst for trade among the countries in the region.

The two-day Forum and Expo was an opportunity for flour and grain suppliers and traders as well as the other trade professionals to exchange views on the challenges they face with and to seek and learn about the possible win-win solutions.

Program of Work and Agenda

The Regional Forum on Grain Trade had before it the following agenda:

- The role of transport costs in “final price” and recommended solutions to reduce the costs;
- Review of the volume of grain production, consumption, and transportation in the region;
- Review of the challenges and obstacles in importing and exporting countries are facing;
- The effective role of logistics in grain trade development;
- Infrastructural necessities for transportation to reinforce grain trade;
- Development of food processing industries and grain re-export;
- The role of regional and international organizations in removing obstacles and promoting cooperation;
- Investment attracting management and banking facilities.

During the first day, general statements were made by senior officials and CEOs/representatives of several major companies active in the field of grain trade, and academia on the latest statistics on production, storage, stock exchange, export, import and consumption of all types of grain at national, regional and international levels. On the second day, two back to back panels were held under the topics of "Trade and Customs Services" and "Transit" during which the panelists as well as participants discussed further and in detail the gaps, barriers and proposed solutions to enhance grain trade.

Attendance

The Forum took place with the participation of senior officials, CEOs and representatives of many major stockholders from Turkey, the Netherlands, Iran, Uzbekistan, Azerbaijan, Kazakhstan, Germany, Australia, Bangladesh, Lebanon, United Arab Emirates, Algeria, India, Pakistan, Ukraine, France, Switzerland, Iraq, Egypt, and Oman from various sectors including governments, private sector, academia, from major grain producers, grain consumers and transit countries particularly in Asia and Africa as well as International Grain Council.

One of the more striking features of Regional Forum on Grain Trade was the diversity of the attendees from all sectors involved in grain trade.

Side Events

During the first day of the Regional Forum on Grain Trade, a Dinner Banquet was held and hosted by H.E. Mr. Mehdi Ghazanfari, Minister of Commerce, in the honor of distinguished participants.

Major companies held exhibitions outside of the Forum venue and introduced their considerable capacities and capabilities for production and trade of grain and its by products.

During the second day, an evening city tour was arranged by the Organizing Committee for the participants in order to get familiar with the daily life of the people and for shopping.

Words of Appreciation

While making statements and presentations, many participants extended their appreciations to the government of the Islamic Republic of Iran and the sponsors from the private sector for the excellent arrangements made for the Regional Forum on Grain Trade and found it very informative and helpful in boosting grain trade in the region.

Final Report

This report was adopted by consensus at the end of the Forum and the Organizing Committee promised to distribute a compilation of the presentations and statements made during the Forum by the participants for due consideration.